

Piezīmes un atsauces valsts līmeņa sugu aizsardzības mērķu (FRV) noteikšanai: datu izvēle un eksperta pieņēmumi

Sugas kods	1351
Sugas nosaukums	<i>Phocoena phocoena</i>
Eksperts	V. Pilāts
Darbs pabeigts	08.06.2023.
Vispārējās piezīmes	<p>Baltijas jūrā uzturas divas cūkdelfīnu <i>Phocoena phocoena</i> populācijas: a) Beltu populācija, kas apdzīvo galvenokārt Kategata D daļu, Beltu šaurumus un Baltijas jūras akvatorijas DR daļu; b) Baltijas jūras populācija, kas apdzīvo galvenokārt Baltijas jūras centrālo (atklāto) daļu.</p> <p>Aprēķināts, ka XIX gs. Baltijas jūrā mītošo cūkdelfīnu skaits bijis 10–15 tūkstoši. Tajā laikā un vēl XX gs. sākumā ziņas par zvejas rīkos iekļuvušiem cūkdelfīniem parādījās arī Latvijā iznākušajos preses izdevumos.</p> <p>Pēc Otrā pasaules kara novērots straujš Baltijas populācijas sarukums. 1990. gadu vidū Baltijas jūras cūkdelfīnu populācija novērtēta kā apmēram 600 indivīdu liela.</p> <p>Starptautiskā SAMBAH projekta (https://www.sambah.org/) ietvaros laika periodā no 2011. gada maija līdz 2013. gada aprīlim veikta cūkdelfīnu eholokācijas signālu reģistrācija ar akustiskajiem detektoriem Baltijas jūrā izvietotajās 298 stacijās (1. attēls).</p> <div data-bbox="469 1135 1445 1512"> </div> <p>1.attēls. Akustisko detektoru izvietojums un tajos reģistrētais vidējais cūkdelfīnu akustiskās noteikšanas rādītājs maijā–oktobrī un novembrī–aprīlī (2011. gada maijā–2013. gada aprīlī). Konstatēšanas biežums mērīts klikšķu pozitīvās sekundēs (CPS) uz 1000 apsekojuma sekundēm. Ēnojums parāda galveno apsekojuma apgabalu (no Amundin et al. 2022).</p> <p>Izvērtējot datus par reģistrētajiem akustiskajiem signāliem, aprēķināts, ka laikā no maija līdz oktobrim cūkdelfīnu Baltijas populācijas lielums bijis 71–1105 indivīdi (95 % CI, labākais novērtējums: 491 indivīds). Laikā no novembra līdz aprīlim populācijas lielums novērtēts 94–560 indivīdu robežās (95 % CI, labākais novērtējums: 243 indivīdi). No tiem 2 (0–4) indivīdi “vasaras” periodā un 9 (0–37) indivīdi “ziemas” periodā uzturējušies arī Latvijas jūras ūdeņos (Amundin et al. 2022).</p>

	<p>Nav zināms, cik cūkdelfīnu uzturējušies (apmeklējuši) Latvijas jūras ūdeņos 1990. gadu sākumā un 2004. gadā. BD 17. panta ziņojumā par laika periodu no 2001. līdz 2006. gadam norādīts, ka Latvijas “populācija” ir 5 cūkdelfīni, bet tas ir tikai pieņēmums, nevis pētījumos balstīts aprēķins. Līdz ar to atbilstoši sugu aizsardzības mērķu noteikšanas vadlīnijām (Auniņš, Opermanis 2022) aizsardzības mērķu noteikšana cūkdeļinam nav iespējama. Bez tam, tā kā Latvijas jūras ūdeņos, visticamāk, iepeld ļoti neliela daļa (daži indivīdi) no Baltijas jūras populācijas, aizsardzības mērķu noteikšana dažiem, epizodiski iepeldošiem īpatņiem jāuzskata par nelietderīgu.</p>
--	--

Literatūra un informācijas avoti

Auniņš, A., Opermanis O. 2022. Vadlīnijas sistemātiskai sugu un biotopu aizsardzības mērķu noteikšanai. Versija 2.0. Latvijas Universitāte, Dabas aizsardzības pārvalde. <https://www.daba.gov.lv/lv/media/15968/download>

Amundin, M., Carlström, J., Thomas, L., Carlén, I., Teilmann, J., Tougaard, J., ... & Blankett, P. (2022). Estimating the abundance of the critically endangered Baltic Proper harbour porpoise (*Phocoena phocoena*) population using passive acoustic monitoring. *Ecology and Evolution*, 12(2), e8554.

<https://nature-art17.eionet.europa.eu/article17/species/report/>